

Kontrola okrsků při jejich přebírání garantem

Jako praktická se jeví kontrola ve vyexportované excelové tabulce s „jednotlivými záznamy biotopů“ a „jednotlivými záznamy taxonů“, kde je možné jednotlivé parametry a taxony jakkoliv seřadit. Souběžně s tím lze kontrolovat jednotlivé problémy přímo v tabulkové i prostorové části Wanasu.

Přímá kontrola jednotlivých segmentů; při jejich vysokém počtu však spíše namátková, popř. zaměřená na vytipované či tušené problémy.

a) Kontrola taxonů (přednostně druhy Červeného seznamu); v budoucnu (?) by měly být v této tabulce označeny atributem kvůli lepšímu vyhledávání.

1. Taxony v nepravděpodobných biotopech – to se kontroluje těžko a lze odhalit jen největší rozpory, především u druhů s úzkou ekologickou valencí.
2. Taxony fytogeograficky nepravděpodobné. Je třeba použít dostupné zdroje, minimálně databáze **NDOP** a **Pladias** popř. **Květenu ČR**, pro některá území jsou k dispozici např. výsledky z FK ČBS. Pro snazší kontrolu je dobré využít MapoMat (pro identifikaci fytochorionů a kvadrantů síťového mapování).
3. Agregáty vers. taxony v úzkém pojetí. Mapovatel by to neměl míchat (s výjimkou případů, kdy to tak opravdu determinoval), např. když zapisuje *Taraxacum* sect. *Taraxacum*, tak by *Taraxacum* sp. nemělo být použito ve stejném smyslu.
4. Kontrola poznámek k segmentu (pakliže obsahují taxony) a seznamu – někdy jsou druhy pouze v poznámce, a nikoliv v seznamu. U biotopů RB=W a X tam bývají i taxony, jejichž zápis do seznamu je povinný, např. taxony invazní. Taxony v poznámkách by měly být jen v případě, že je jimi nějak charakterizován segment/biotop. Jinak patří do seznamu. Časté je to třeba u RB=W, kde sice není povinnost druhy zapisovat, ale psát jejich výčet do poznámky je zbytečné, protože jsou databázově nevyužitelné.
5. Kontrola zaznamenané početnosti vzácných taxonů – někdy to mapovatelé uvádějí jen do poznámek k segmentu/biotopu.
6. Ve Wanasu je zaškrťovací políčko „cf.“. To může využít jak mapovatel pro vyjádření nejisté determinace taxonu, tak i garant, a to i proti vůli mapovatele v případě, že se spolu nedohodnou na opravě. Zaškrtnutí tohoto políčka bude odpovídat validačnímu stupni 3, s kterým bude taxon převeden do NDOPu.
7. Kontrola tzv. „negativních nálezů“ (tj. taxony s poznámkou: "nenašel jsem, viděl jsem na lokalitě před dvaceti lety, nyní neověřeno, neviděl jsem, ale řekl mi o tom místní myslivec", atp.). Tyto údaje nejsou žádoucí a musí být ze seznamu vyřazeny.

b) Kontrola biotopů

1. Kontrola výskytů biotopů v území na pozadí Katalogu. Pakliže není výskyt biotopu z území znám (mapa), je třeba to dobře zvážit. Netýká se to jen nově vymapovaných výskytů, ale i těch „aktualizovaných“. Do mapy rozšíření v Katalogu nebyly některé podezřelé výskyty z prvního mapování zahrnuty.

2. Mozaiky X-biotopů. Nejsou příliš žádoucí a tam, kde to jde, je vhodnější použít jeden X-kód a ostatní uvést v poznámce. Např. X1 + X13 (dům s ovocnou zahradou) se dá řešit jako X1 s poznámkou o zahradě.
 3. Kontrola správného použití kódů X7A a X12A – buď musí mít zdůvodňující poznámku, nebo zapsané druhy.
 4. **Kontrola vazby míry DG na SF. Podezřelé jsou především kombinace z opačných pólů obou vlastností, např. DG=3 a SF=P.**
 5. Kontrola povinného indexu M u mlazin. Na to mapovatelé často zapomínají.
 6. Kontrola nevhodných mozaiek K3 a X12, pakliže to lze řešit jako K3 (SD=k2).
 7. Kontrola klíčových slov Degradací. Mapovatelé někdy uvedou typ degradace v poznámce, ale nepoužijí již klíčové slovo.
 8. Pozor na mozaiky biotopů typu T1.5 (RB=P k T1.4) + T1.4 (RB=P k T1.5), někdy dokonce v podílech, které se moc neliší (např. 50:50, 60:40). Toto řešení v podstatě nic o vegetaci neříká a v terénu si to lze jen těžko představit.
 9. problematika EVL: dojde-li aktualizací k výrazné změně rozlohy biotopového předmětu ochrany (vyšší než 5 % oběma směry), je nutné toto prodiskutovat s mapovatelem (k tomu by mělo dojít ještě před odevzdáním okrsku ke kontrole! – viz metodika). Pokud se garant i mapovatel shodnou na tom, že přemapování je nutné, je třeba informovat ústředí. V případě, že nadlimitní změny navržené mapovatelem budou akceptovány, je třeba je zvlášť popsat a zdůvodnit pro každý dotčený předmět ochrany a každou EVL zvlášť v závěrečné zprávě.
- Od roku 2023 je třeba používat ke kontrole území ležící v EVL nástroj **Wanalyzer** (<https://webgis.nature.cz/wanalyzer>), který slouží k vyhodnocování rozdílů rozloh jednotlivých biotopů, resp. habitatů (předmětů ochrany v EVL) v různých verzích mapovaných okrsků. Aplikace umožňuje také vyhodnocení okrsků, které jsou právě mapovány; podmínkou však je, aby byly kompilované. V seznamu verzí se pak rozpoznají podle záporné hodnoty verze (červené číslo okrsku v hranatých závorkách). **Postup:** Do aplikace se zadá číslo kontrolovaného okrsku (nikoliv celý kód, zadá se tedy např. 617 a nikoliv CZ0617) a nechají se načíst dotčené EVL. Po spuštění pokynu „načíst okrsky“ program nabídne dostupné verze ke srovnání, mezi kterými je možno vybírat. Defaultně je nastaveno srovnání poslední a předposlední verze mapování. U každé verze je statistika, kolik rozlohy bylo kdy (rok) vymapováno. Po vyhodnocení (se zvolenou sumarizací za biotop nebo habitat) jsou výsledky k dispozici v navazujících záložkách.

c) **Kontrola zákresů**

1. Kontrola přesnosti zákresů (nad ortofotem).
2. Kontrola rozkreslení bodových (tj. kruhových) polygonů z původního mapování.
3. Pro kontrolu zákresů (srovnání s předchozí verzí mapování) lze do určité míry využít také funkce „Katalog mapových služeb“ (→ Mapování biotopů) v aplikaci MapoMat.

Mapovatel má povinnost konzultovat s garantem jak rušení segmentů, tak podstatnější změny v mapování, zejména změny v EVL. Seznámení se s původním

mapováním (min. nahlédnutím do závěrečné zprávy) ze strany mapovatelů bývá bohužel spíše výjimečné.

d) Kontrola závěrečné zprávy

Zkontrolovat, zda je ZZ kompletní. Měly by být popsány hlavní změny v klasifikaci biotopů i nejčastější úpravy hranic. Nesmí chybět popis ochránářsky významných biotopů nejlépe v samostatných odstavcích podle kódů.

P. Lustyk, září 2023